

*Frans Sikkes,
CvB-voorzitter
AOC Friesland*

Terug voor de klas

*Frans Sikkes, voorzitter
van het College van Bestuur
van AOC Friesland, is op
10 mei 61 geworden.
Lang niet toe aan pensioen.
Hij wil gaan lesgeven.*

TEKST EN
FOTOGRAFIE
ton van den born

‘De sluiting van locaties is nooit leuk, maar soms onontkoombaar. Ik ben nog steeds van mening dat de verplaatsing naar Leeuwarden een goede move is geweest.’

Soms heb je te kampen met leerlingenterugloop en locatiesluiting. Zware tijden met lastige besluiten, maar Frans Sikkes, voorzitter van het College van Bestuur van AOC Friesland, is best tevreden over de laatste twintig jaar. Want onderwijs is mooi, er waren veel goede resultaten en voor groene opleidingen is voldoende perspectief. Aan tafel in de directiekamer in Leeuwarden neemt hij de tijd om terug te blikken.

Sinds 1990, het jaar van de fusie, heeft hij leiding gegeven aan AOC Friesland. In de beginjaren was hij lid van de centrale directie, met Andries van der Grefth als voorzitter. Vanaf 1998 was Sikkes zelf voorzitter. Aanvankelijk leidde hij het aoc samen met Sixtus Haverkamp, later met Annet van den Broek. Maar hij wil de laatste jaren van zijn werkzame leven graag anders invullen. Afbouwen. De arbeidstechnische aanduidingen zijn in dit geval ‘levensloop’ en ‘keuzepensioen’. Zoals Frans Sikkes begon, als docent, zo zal hij ook stoppen. Hij wil twee dagen per week lesgeven. “Ik heb dat altijd erg leuk gevonden.” Zijn besluit heeft hij september 2010 binnen AOC Friesland bekend gemaakt.

Na zijn studie Chemische technologie aan de Universiteit van Twente, was hij kort docent in wis- en scheikunde op de landbouwschool in Zenderen. En vanaf 1978 in Bolsward, op de zuivelschool. “Het was een bloeiende school, met behalve hbo’ers driehonderd tot vierhonderd mbo-leerlingen. Bolsward ging als grootste de fusie in.”

Ook toen hij al in het bestuur zat, gaf hij een tijdlang les in het mbo, op vrijdagmiddag. Wiskunde in Dok-

kum en scheikunde in Sneek. “Ik heb dat drie jaar gedaan, en ik heb nog een keer een module verzorgd op het hbo.” Waar hij straks docent wordt, weet hij nog niet. “In elk geval niet bij AOC Friesland. Dan word je toch gezien als de voorzitter van het College van Bestuur.”

Over zuilen heen

“Met Andries van der Grefth heb ik gewerkt aan de opbouw van het aoc”, begint hij zijn verhaal. “Mijn portefeuille was personeel, materieel en financiën. En de opgave was: hoe kun je het personeel van elf scholen een goede plek geven? Elke school had ook zijn eigen regelingen; van koffiegeld tot excursiebetalingen aan toe. Het was behoorlijk pionieren. We wisselden landelijk wel uit, over de fusieperikelen, maar je moet het toch binnen je eigen aoc voor elkaar zien te krijgen.

AOC Friesland is bijzonder in de zin dat er maar één fusieproces was: we hebben in één keer de stap gemaakt naar het aoc zoals het nu is, over de zuilen heen. Er werden zes lagere en vijf middelbare landbouwscholen samengevoegd. Christelijk, katholiek, algemeen bijzonder en rijksscholen. De lagere landbouwscholen in Witmarsum en in Sint Nicolaasga werden te klein. Nu is er nog vmbo groen in Leeuwarden, Sneek, Heerenveen en Buitenpost.

In het mbo had je behalve Leeuwarden scholen in Dokkum, Drachten, Sneek en Bolsward. In Bolsward zaten we na een jaar of zes met de verhuizing van het hbo-deel naar Leeuwarden, en het mbo-deel is toen meegegaan. Dokkum werd gesloten. In Drachten en Sneek was er een forse terugloop bij veehouderij. Met recreatie in Drachten en dierverzorging in Sneek is nog gepro-

beerd om leerlingen te trekken, maar vervolgens is toch besloten om al het ‘lange’ mbo (niveau 3 en 4) te concentreren in Leeuwarden.

In dezelfde beweging werd geconstateerd dat je niveau 1 en 2 eigenlijk dicht bij de leerlingen moest plaatsen, dus gekoppeld aan de vmbo-scholen. PAS-groen* heette dat concept, nog steeds heel succesvol. Dat is echt een pareltje van AOC Friesland. We trekken er redelijk veel leerlingen mee en kunnen er ook kleine groepen bedienen.”

Iets conservatiever

“De sluiting van locaties is nooit leuk, maar soms onontkoombaar. Ik ben nog steeds van mening dat de verplaatsing naar Leeuwarden een goede *move* is geweest. Er waren wel bezwaren, van personeelsleden die bijvoorbeeld vanuit Drachten moesten reizen, maar er zijn geen gedwongen ontslagen gevallen. Ik vind dat we dat netjes hebben gedaan.

Er is in de loop van de jaren een gevoel van gemeenschappelijkheid ontstaan. Met prioriteit voor verzorgen van goed onderwijs en aandacht voor de mensen die er werken. Er is ook weinig verloop van personeel geweest.

We hebben wel altijd geprobeerd om de link naar het groene te behouden. We zijn daarin misschien iets conservatiever, of in elk geval wat voorzichtiger dan andere scholen. We hebben ook vrij lang gewacht met aanbieden van opleidingen in dierverzorging en paardenhouderij, de verbreding. Heel lang hadden we het idee dat er niet voldoende werkgelegenheid zou zijn, maar je ziet toch arbeidsmarktperspectief. Het is maar goed ook dat we ons aange-

‘We hebben wel altijd geprobeerd om de link naar het groene te behouden. We zijn daarin misschien iets conservatiever, of in elk geval wat voorzichtiger dan andere scholen.’

past hebben, want bijvoorbeeld voeding en plantenteelt zijn heel kleine opleidingen geworden.

Het hoogtepunt in die twintig jaren? Onze aanpak van mbo 1 en 2 zou ik dan noemen. En de onderwijskundige aanpassing in het vmbo. We zijn daar overgegaan naar *team-teaching*; dat wil zeggen grotere groepen in de klas en meerdere docenten. Zo'n 40 procent van de theorielessen wordt zo verzorgd. Het loopt prima en we zijn er heel trots op.

Er is veel met de docenten over gesproken en dan hoorde je twee kanten. ‘Heel goed, prettig om met andere docenten voor de klas te staan en de taken te verdelen, hadden we eerder moeten doen’, en aan de andere kant: ‘ik vind het leuker om in m'n eentje voor de klas te staan’.

Als ik zelf weer het onderwijs in stap? Een dergelijk model spreekt mij wel aan. Ik zou alleen niet direct in het vmbo willen starten. Ik heb er ook nooit lesgegeven.”

Young-variant

Wat vraagt het van iemand, CvB-voorzitter zijn? “Dat is moeilijk in zijn algemeenheid te zeggen. Ik doe mijn werk met betrokkenheid en inzet. Helemaal, want zo steek ik in elkaar. Ik vind wel dat iemand die dit doet verstand moet hebben van het onderwijs, niet alleen van financiën, personeel en materieel. Het hangt samen. Wat zijn bijvoorbeeld de gevolgen van onderwijsveranderingen voor personeel en financiën?”

“Het is een goede ontwikkeling dat de relatie met het bedrijfsleven wat betreft opleiden intensiever wordt. Voorheen stond stage-inhoud ook helemaal los van school. We hebben bijvoorbeeld aangeklopt

bij Friesland Foods en Campina: kunnen we niet samenwerken? Zo zijn we tot een onderwijsmodel gekomen waar leerlingen meer op het bedrijf doen en minder op school: de Young-variant. Helaas was na twee jaar de aanwas bij voeding zo laag dat het na twee succesvolle jaren stopte. De Young-variant functioneert nog wel bij veehouderij, tuinbouw en groen.” Dit zijn de bol-opleidingen niveau 3 Young Farmers, Young Growers en Young Greens.

“Een andere ontwikkeling is de uitwisseling in het onderwijs; met aoc's en andere scholen. Met aoc's gaat het om de kleine opleidingen, bijvoorbeeld akkerbouw of varkenshouderij. En met Friesland College hebben we een gezamenlijke instroom voor Life Sciences. In de loop van het tweede jaar kunnen leerlingen kiezen voor de laboratoriumrichting of voor voeding. We zijn op weg om er één onderwijsteam van te maken en een koppeling met de Vapro-opleiding (procestechniek) te realiseren. We haken vanuit Life Sciences ook aan bij het expertisecentrum voor watertechnologie bij Van Hall Larenstein.”

“Uitwisseling met andere scholen wordt overigens ook in het Passend onderwijs, met de samenwerkingsverbanden, veel intensiever. Een belangrijke ontwikkeling; je ziet in het onderwijs een grotere wil en minder barrières om dingen gezamenlijk te doen. Misschien ook wel uit angst om te klein te worden.”

“Wat Wageningen UR heeft gedaan, spreekt me aan”, zegt Sikkens, wanneer het gaat over het perspectief voor het groen onderwijs. Hij doelt op de Wageningse keuze ‘voor gezonde voeding en leefomgeving’, met een biologische en een sociale dimensie. “Ze zijn toch

bij het groene gebleven; en daar blijven wij ook. Ik zie wel perspectief in de aanpalende gebieden, maar zonder daarin door te slaan. Dat willen we niet. De leidende principes blijven voldoende leerlingen en kwaliteit van het onderwijs.”

Uit haar hart

“Wat me voldoening geeft? Als leerlingen enthousiast zijn over waar ze mee bezig zijn op school. Bijvoorbeeld de mbo'ers die met Van Hall Larenstein aan de *solar boat* werken. En pas is er een groep leerlingen naar Marokko geweest om een park op te knappen. In een verslag op internet schreef zo'n meisje, recht uit haar hart: ‘Die Marokkanen zagen al die blonde Nederlanders daar bezig. Eerst stonden ze te kijken en later kwamen ze meehelpen. Ja, hun kunnen ook hard werken’.

Binnenkort is er weer drama-week, met studenten van de theaterschool die situaties naspelen. Dan zie je ook dat school meer is dan vakken leren en cijfertjes halen. En op het vmbo is er een project met leerlingen die ruzies oplossen. Laatst lieten ze zien hoe dat in zijn werk gaat tijdens een vergadering van de schooladviesraad.

Ja, dan zie je inderdaad dat leerlingen veranderd zijn. Ik realiseer me dat ik iets anders aantref dan de laatste keer dat ik voor de klas stond. Dat maakt het wel spannend.”

* PAS: Praktijk, Arbeid, Scholing